

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Салашівського ЗЗСО І-ІІ ст.
від 30.08.2024 № 27

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради № 1
від 30.08.2024
Директор Галина АНДРУШКО

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІІ СТУПЕНЯ**

Салашівської гімназії
Яворівської міської ради Львівської області

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тип закладу: Згідно зі статутом, Салашівська гімназія є закладом загальної середньої освіти, де у 2024-2025 н. р. в 1-9 класах навчається 60 здобувачів освіти. За даною освітньою програмою навчаються здобувачі освіти 5 класу.

Освітня програма Салашівської гімназії (далі – Освітня програма) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392. Освітня програма розроблена на виконання:

- Державного стандарту загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.09.2020 № 898.
- Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти від 19.02.2021 року № 235;
- Наказу МОН від 01 квітня 2022 року № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- Наказу МОН від 12.07.2021 № 795 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”;
- Постанови МОЗу від 06.09.2021 р. №10 “Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв’язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)”;
- Наказу МОН від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстровано в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за №941/35224 “Деякі питання організації дистанційного навчання”;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами);
- Листа МОН «Щодо окремих питань переведення учнів закладу загальної середньої освіти до наступного класу» від 22.07.2019 № 1/9-471
- Про затвердження Змін до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти

Наказ МОН № 714 від 20 травня 2024 року, зареєстрований в Міністерстві юстиції України
03 червня 2024 р. за № 819/42164

- Наказу МОН від 02.08.2024 №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»
- Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році Лист МОН від 30.08.2024 1.1/15776-24 року

Організоване безкоштовне гаряче харчування для учнів інвалідів, для дітей учасників бойових дій, малозабезпечених та дітей з особливими освітніми потребами.

Навчальні заняття організуються за семестровою системою. Навчання здійснюється українською мовою. Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту", тривалість уроку – 45 хвилин. Освітня програма закладу зорієнтована на роботу базової ланки за 5-денним навчальним тижнем, відповідно до структури 2024-2025 навчального року.

I семестр – з 02 вересня по 20 грудня 2024 року;

II семестр – з 15 січня по 05 червня 2025 року.

Великодні канікули – 18-21 квітня 2025 року.

Останній дзвоник – 05 червня 2025 року

Навчання в основній школі спрямовується на досягнення **мети базової загальної середньої освіти**, яка полягає в розвитку та соціалізації особистості учнів, формуванні їхньої національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких навичок і навичок життєзабезпечення, здатності до саморозвитку та самонавчання в умовах глобальних змін і викликів, розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на ціннісних орієнтирах, як:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;

- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико -культурного надбання і традицій, державної мови;
- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля. Випускник основної школи є патріотом України, поважає її історію, культуру і культуру інших народів, вільно володіє державною (і рідною, у разі відмінності) мовою, спілкується щонайменше однією іноземною мовою, має бажання і здатність до самоосвіти, активний і відповідальний у громадському й особистому житті, підприємливий і ініціативний, має уявлення про світобудову, береже природу, безпечно використовує досягнення науки і техніки, дотримується здорового способу життя.

II ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти (5 класу) можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

III. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Освітня програма для 5 класу окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову. Варіативна складова навчального плану визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів та використовується на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування.

Навчальний план включає варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення навчальних предметів інваріантної складової, введення спецкурсів, курсів за вибором та факультативів.

При розподілі вибіркової частини адміністрація закладу враховувала

учнівський інтерес до вивчення предметів, поширення і поглиблення знань для розвитку пізнавальних і творчих здібностей учнів. Інтереси учнів було визначено шляхом письмового опитування, вивчено думку батьків.

Вибіркові години для вивчення предметів освітніх галузей робочого навчального плану використовуються на:

- підсилення предметів обов'язкової складової;
- для подолання освітніх втрат.

У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно.

Робочий навчальний план для 5 класу розроблено за Типовою освітньою програмою для 5-6 класів, затвердженою наказом МОН основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН № 235 від 19.02.2021р.

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

IV ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Таблиця 2. До освітньої Програми
загальної середньої освіти II ступеня

**Навчальний план Салашівської гімназії
для 5 класу на 2024/2025 н.р.**

Галузь	Предмети	5 клас
Мовно - літературна	Українська мова	6
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1
	Іноземна мова	3
Математична	Математика	4
Природнича	Пізнаємо природу	2
Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1
	Етика	1
Громадянська та історична	Досліджуємо історію та суспільство	1
Технологічна	Технології	2
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Усього		
Мовно - літературна	Українська мова	1
Соціальна та здоров'язбережувальна	Етика	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		28
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету		31

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	Українська мова.	Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.
	Українська література Зарубіжна література	Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко – Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Іноземна мова(англійська)	Редько В.Г., Шаленко О.П., Соткникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В.,Добра О.М., Кіор Т.М.
Математична	Математика	Істер О.С.

Природнича	«Пізнаємо природу» (інтегрований курс)	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.
Громадянська та історична освіта	Досліджуємо історію і суспільство	Васильків І.Д., Басюк О.Я., Гінкул Г.С., Грисюк Л.А., Димій І.С., Іртищева О.Ф., Костікова М.І., Паршин І.Л., Шеремета Р.В.
Соціальна та здоров'язбережна	Здоров'я, безпека та добробут Етика	Шиян О.І., Дяків В.Г., Волощенко О.В., Козак О.П., Овчарук О.В., Седоченко А.Б., Сорока І.З., Страшко С.В. Ашортія Є.Д., Бакка Т.В, Желіба О.В, Козіна Л.С., Мелешенко Т.В, Щупак І.Я.
Технологічна	Технології.	Ходзицька І., Горобець О., Приходько У., Пасічна Т., Медвідь О., Крімер В., Павич Н.
Інформаційна	Інформатика.	Морзе Н.В., Барна О.В.
Мистецька	Мистецтво (образотворче мистецтво, музичне мистецтво)	Кондратова Л.Г, Федун С.І., Чорний О.В.
Фізична культура	Фізична культура.	Баженков Є.В., Бідний М.В., Ребрина А.А., Данільченко О.В., Коломоєць Г.А., Дудчак М.В.

V ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	КОМПОНЕНТИ
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
3	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>

4	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
5	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
6	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
7	Соціальна громадянська компетентності і	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
8	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p>

9	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
---	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. **Навчання за наскрізними лініями** реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних

		способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	і	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність		Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

VI. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього

процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в умовах карантину. Згідно з листом МОН України від 20.08.2019 № 1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти» протягом 2022-2023 навчального року навчальний процес буде організовано відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» за інституційною (очною денною) формою навчання. Проте, в умовах пандемії навчання здобувачів освіти може відбуватися (за потреби та рішенням педагогічної ради) з використанням технологій змішаного, дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 08.09.2020 № 1115, листа МОН України від 02.11.2020 № 1/9-609 «Щодо організації дистанційного навчання», листа МОН України від 28.08.2021 № 1/9-433 «Про окремі питання діяльності закладів загальної середньої освіти у новому 2021/2022 навчальному році», Постанови МОЗ України від 06.09.2021 року №10 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID 9) з дотриманням режиму роботи закладу освіти відповідно до зон карантину на території, у якій розташований заклад освіти та безпеки здобувачів освіти під час воєнного стану Для забезпечення дистанційного навчання в навчальному закладі запроваджено єдину навчальну платформу Google Workspace for Education.

У разі організації дистанційного навчання в умовах карантину або інших надзвичайних обставин педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням єдиної освітньої навчальної платформи Google Workspace for Education (GoogleClassroom, GoogleMeet, Zoom);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти (наприклад, «Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта», тощо);
- віртуальні експерсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо);

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
 - дотримуватися санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості;
 - виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час (домашніх завдань);
 - створюють умови для забезпечення повноцінної участі в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами (застосування допоміжних технологій навчання, підтримка з боку асистента вчителя та/або асистента учня, проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) тощо) з обов'язковим урахуванням індивідуальної програми розвитку.
- Заклад освіти може здійснювати інституційну або індивідуальну форми навчання.

VII. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне і підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб, адаптуючи до них процес навчання. Воно оцінює процес навчання учнів, а не результат та дає змогу уникнути негативних моментів у навчанні, індивідуалізувати освітній процес, підвищити навчальну мотивацію й самостійність учнів. Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу.

Формувальне оцінювання є постійне і найменше пов'язане з балами.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

В е-журналі у розділі «Тема уроку» вчитель / учителька фіксує, яка група результатів оцінювалась на даному уроці (по ГР1; по ГР2; по ГР3; по ГР 4). Якщо оцінюванню підлягають дві та більше груп результатів на одному уроці, тоді учитель створює стовпчик з цією самою датою.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Підсумкове оцінювання (великі літери «ПО») вчителі здійснюють періодично за групами результатів. Кількість підсумкових оцінок, час їхнього проведення вчитель / учителька встановлює самостійно в залежності від кількості вчитаних тем протягом семестру. Для визначення результатів ПО вчитель / учителька може проводити підсумкові роботи, які охоплюють усі, одну чи декілька груп результатів(ГР), враховувати формувальне, поточне оцінювання(за ГР) та спостереження. Для виставлення підсумкового оцінювання вчителі вибирають індекси НУШ в е-журналі.

Підсумкове оцінювання за семестр (СПО) здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності та ПО ГР

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель / учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти. Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок.

Річна оцінка **НЕ обов'язково є середнім арифметичним** оцінок за I та II семестри. Для її визначення потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року (формувальне оцінювання).

Річне оцінювання також може бути скоригованим

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі — Свідоцтво).

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку. **Результати ДПА фіксують у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.**

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти семестрове оцінювання передбачає оцінювання груп загальних результатів за критеріями, що наведені в Додатках 1 та 2 до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (далі Рекомендації. Наказ МОН України №1093 від 02.08.2024). На підставі оцінок за окремі групи результатів виставляють загальну оцінку результатів навчання за семестр. Оцінки за окремі групи результатів і загальну оцінку за семестр виставляють у класний журнал і свідоцтво досягнень. Річне оцінювання здійснюють на підставі загальних оцінок за перший і другий семестри.

Свідоцтво досягнень (Додаток 1) відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом, визначеним закладом освіти. Заповнення графи здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки навпроти сформованого уміння: ++ - значні успіхи, +- - демонструє помітний прогрес, +- - досягає успіху з допомогою вчителя, -- - потребує уваги та допомоги. Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу. Заповнення графи

«Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень за відповідними групами результатів учнів упродовж навчального року. Педагогічні працівники оцінюють здобувачів освіти формувально. Результати формувального оцінювання фіксують у зошитах спостереження. Протягом вивчення теми у електронний журнал виставляється оцінка за конкретну групу результатів. Учитель самостійно вибирає форму та час підсумкового оцінювання конкретної групи результатів відповідної теми.

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Для запобігання перевантаженню учнів час проведення контрольних робіт визначається загальношкільним графіком, складеним заступником керівника за погодженням із вчителями. Критерії оцінювання щодо предметів описанні в Додатку 2.

Оцінювання результатів навчання учнів 5-7 класів

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є **формувальне і підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація**.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб, адаптуючи до них процес навчання. **Воно оцінює процес навчання учнів, а не результат** та дає змогу уникнути негативних моментів у навчанні, індивідуалізувати освітній процес, підвищити навчальну мотивацію й самостійність учнів.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу.

Формувальне оцінювання є постійне і **найменше пов'язане з балами**. Підсумкове

оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька встановлює самостійно.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр вчитель / учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу

У Свідоцтві досягнень виставляють **семестрові оцінки за групами результатів**. На підставі оцінок за групами результатів виставляють **загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти**.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок.

Річна оцінка **НЕ обов'язково є середнім арифметичним** оцінок за I та II семестри. Для її визначення потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року (формувальне оцінювання).

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі — Свідоцтво).

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку. **Результати ДПА фіксують у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.**

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти семестрове оцінювання передбачає оцінювання груп загальних результатів за критеріями, що наведені в Додатках 1 та 2 до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (далі Рекомендації. Наказ МОН України №1093 від 02.08.2024). На підставі оцінок за окремі групи результатів виставляють загальну оцінку результатів навчання за семестр. Оцінки за окремі групи результатів і загальну оцінку за семестр виставляють у класний журнал і свідоцтво досягнень. Річне оцінювання здійснюють на підставі загальних оцінок за перший і другий семестри.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Мовно-літературна галузь

(українська мова, українська література, зарубіжна література, інтегрований курс літератур для учнів 5–7 класів)

Основними видами оцінювання є формувальне, підсумкове. Формувальне оцінювання, або оцінювання в процесі навчання, передбачає використання різних форм (самооцінювання, взаємооцінювання (оцінювання роботи в групах/парах, під час захисту проєктів), оцінювання вчителем/учителькою з використанням карток, піктограм, вікторин, інтелект-карт, шкалювання тощо), що спрямовують на відстеження особистісного розвитку учнівства. Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційованими. Завдання для оцінювання добирають так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної групи результатів (далі – ГР) мовно-літературної освітньої галузі, а саме: взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях (ГР 1); сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду (ГР 2); висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови (ГР 3); дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та

літературними явищами, проведення їх аналізу (ГР 4).

Підсумкове оцінювання має на меті оцінити досягнення очікуваних результатів навчання. Здійснюють його періодично. Кількість підсумкових робіт встановлює вчитель / учителька самостійно. Підсумкові роботи можуть охоплювати один, декілька або всі групи результатів мовно-літературної освітньої галузі, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботу. У разі відсутності учня на уроках протягом місяця в стовпці за ведення зошита зазначаємо «н/о» (немає оцінки). Під час підсумкового оцінювання результати перевірки робочих зошитів **не враховують**.

Вивчення текстів напам'ять з української літератури та зарубіжної літератури не є обов'язковою формою роботи (вимога робити запис про результати перевірки вивчення учнями творів напам'ять із подальшим виставленням оцінок у журналі в стовпці без дати, відповідно, також відсутня).

З української мови фронтально оцінюють диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт), мовні знання й уміння, запис яких здійснюють на сторінці класного журналу «Зміст уроку». Індивідуальне оцінювання говоріння і читання здійснюємо в межах поточного оцінювання учнівства. Для цих видів діяльності не потрібно відводити окремих уроків, визначати окремий стовпець без дати на сторінці класного журналу «Облік навчальних досягнень». Перевірку мовних знань і вмінь здійснюють за допомогою завдань (наприклад, тестів), визначених учителем / учителькою залежно від змісту навчального матеріалу.

На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з **урахуванням динаміки навчальних досягнень** учнівства.

Якщо дитина прохворіла частину семестру, пропустила, наприклад, одну підсумкову, не має оцінки за якийсь вид мовленнєвої діяльності, то оцінку за семестр виводять на розсуд учителя / вчительки залежно від динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці, важливості пропущеної теми чи теми, за яку учня / ученицю атестовано (тривалість вивчення, складність змісту, ступінь узагальнення матеріалу).

Оцінка за семестр може бути скоригованою. У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. Зокрема, у мовно- літературній освітній галузі характеристика результатів навчання «Усно взаємодіє» буде відповідати ГР 1; «Працює з текстом» – ГР 2; «Письмово взаємодіє» – ГР 3; «Досліджує мовлення» – ГР 4.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині мовно-літературної освітньої галузі), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Орієнтири для оцінювання результатів навчання учнів у мовно-літературній освітній галузі (українська мова, українська/зарубіжна література)

1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

 Аудіювання;

докладний, стислий, вибірковий, творчий переказ почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);

 усний твір;

- ✚ діалог;
- ✚ самостійне складання та компоновання складного плану, створення конспекту й тез почутого, складання характеристики персонажів літературного твору з доцільним використанням цитат, скорочень, умовних позначень;
- ✚ знаходження потрібної інформації, відомої або нової, в одному чи кількох джерелах;
- ✚ окреслення тематики та проблематики почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);
- ✚ аналіз стильових, жанрових, естетичних і мовних особливостей почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту).

2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів і використання її для збагачення власного досвіду

- ✚ читання текстів різних стилів;
- ✚ коментування та обґрунтування актуальності порушених проблем в одному чи декількох текстах;
- ✚ знаходження спільного та різного в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо;
- ✚ характеристика поведінки та причин виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментування їхніх вчинків і висловлювань;
- ✚ обґрунтування думки щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів;
- ✚ обстоювання власної думки про роль і місце тексту;
- ✚ пропонування варіантів інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах;
- ✚ обговорення з іншими особами своїх читацьких уподобань і звичок із наведенням прикладів і аргументів, презентація прочитаного літературного твору в різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду;
- ✚ передача змісту прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо);
- ✚ створення тексту на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її
- ✚ творче опрацювання прочитаного тексту;
- ✚ створення власного або колективного медійного продукту на основі прочитаного.

3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

- ✚ запис власного (вір, есе) або чужого (переказ) мовлення;
- ✚ створення та презентація текстів різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику;
- ✚ ідентифікація різних видів помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправлення та обґрунтування зроблених виправлень з урахуванням засвоєних мовних норм;
- ✚ усунення недоліків у структурі тексту з урахуванням стилістичних і жанрових особливостей тексту;

4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

- ✚ підсумкова робота за певними групами результатів з мови/літератури;
- ✚ використання знань про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення;
- ✚ творче використання мовних/літературних засобів;
- ✚ визначення та характеристика системних міжрівневих взаємозв'язків між мовними

одиницями різних рівнів.

Іноземна мова

Під час укладання календарно-тематичного плану вчитель / учителька визначає дату проведення перевірки рівня сформованості певної групи загальних результатів (контроль аудіювання; контроль говоріння; контроль читання; контроль письма). У разі відсутності учня/учениці на уроці оцінку за контроль певної групи загальних результатів ставлять на основі педагогічного спостереження впродовж семестру.

Підсумковий контроль проводимо відповідно до рекомендацій - за групами результатів.

Група результатів 1. Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування

Група результатів 2. Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови

Група результатів 3. Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою

Проводимо підсумкові роботи під час семестру, зазначаємо у змісті групи результатів.

- Сприймає усну інформацію на слух/Аудіювання. Якщо ми проводимо підсумковий контроль з аудіювання, то у журналі обираємо колонку аудіювання, а у змісті записуємо: Підсумкова робота, ГР 1 (1а, аудіювання). Оскільки група результатів 1 включає 2 види: сприйняття усної інформації та письмових текстів (аудіювання і читання), то ми розділимо (1а, аудіювання), (1б, читання);
- Усно взаємодіє та висловлюється/Говоріння. (це можна проводити разом). У журналі обираємо колонку говоріння. У змісті уроку ми записуємо: Підсумкова робота. ГР 2 (2 а, усна взаємодія (говоріння), ГР 3 (3а, говоріння)
- Сприймає письмові тексти/Читання. У журналі обираємо колонку читання. У змісті уроку ми записуємо: Підсумкова робота. ГР 1 (1б, читання).
- Письмово взаємодіє та висловлюється письмово/Письмо. У журналі обираємо колонку письмо.
- У змісті уроку ми записуємо: Підсумкова робота. ГР 2 (2 б, письмова взаємодія), ГР 3 (3б, письмо).

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині мовно-літературної освітньої галузі. Іноземні мови), що затверджені наказом МОН

від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Математика

Основними видами оцінювання є формувальне, підсумкове та ДПА. Формувальне - це оцінювання «в процесі», яке дає змогу вчителю/вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів/учениць до підсумкового оцінювання (семестрового, річного). Підсумкове (семестрове, річне) оцінювання результатів навчання передбачає зіставлення досягнутого з обов'язковими результатами, визначеними для певного класу згідно з ДСБСО. Семестрове оцінювання передбачає оцінювання груп загальних результатів і загальну оцінку результатів навчання. Річне оцінювання здійснюється на основі оцінок за I та II семестри.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр вчитель/вчителька пропонує учням виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання математичної освітньої галузі .

У класному журналі учитель / учителька фіксує результати виконання завдань кожної письмової роботи, кількість яких передбачена посеместрово у власних КТП, за групами загальних результатів у вигляді «сирих балів», конвертованих в оцінку за 12-бальною оцінною шкалою (орієнтовний зразок Додаток 1«Таблиця конвертації балів» <https://drive.google.com/file/d/1fPASxNxcBOG1ZBXY0q5GF2DTwH5Rh2pW/view>)

За рік/семестр учитель / учителька встановлює оцінки у розрізі груп загальних результатів за 12-бальною оцінною шкалою (орієнтовний зразок Додаток 2 «Таблиці фіксації та конвертації «сирих» балів, отриманих учнями за результатами виконання підсумкових робіт, у 12-бальну оцінну шкалу» <https://drive.google.com/file/d/1NrsW1a8FZQc57nXZDP5CFbUYn1q52imS/view>)

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині математичної освітньої галузі), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024№1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Природнича освітня галузь (біологія, хімія, географія, фізика, інтегрований курс природничої галузі «Пізнаємо природу»)

Географія та інтегрований курс «Пізнаємо природу»

У шкільній документації (журнали, свідоцтві) фіксуються оцінки з предмета «Географія» та інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» за однаковими групами результатів:

ГР1. Проводить дослідження природи;

ГР2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію; ГР3.

Усвідомлює закономірності природи .

Критерії для оцінювання за групами результатів описані в «Критеріях оцінювання за освітніми галузями» (додаток 2 до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом МОН від 02.08.2024 № 1093). У Державному стандарті базової середньої освіти для природничої освітньої галузі визначено чотири групи результатів, а у свідоцтві досягнень рекомендовано виставляти оцінки за трьома групами результатів, оскільки конкретні результати групи результатів «Розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв'язання проблем природничого змісту» враховують при оцінюванні інших груп результатів.

Оцінка першої групи результатів (**ГР1**) складається із оцінок, отриманих за вміння виявити і сформулювати дослідницьку проблему, спланувати дослідження, виокремити, проаналізувати кроки дослідження, зафіксувати спостереження, виконати навчальні проєкти, змодельовати природне явище або об'єкт, сконструювати приладдя тощо. Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час виконання лабораторних і практичних робіт, практикумів з розв'язування експериментальних (дослідницьких) завдань, вимірювань, дослідів і спостережень, польових робіт, навчальних проєктів, моделювань і конструювань та інших видів робіт, пов'язаних з умінням досліджувати природу.

Для другої групи результатів (**ГР2**), що стосуються вміння здійснювати пошук й опрацьовувати інформацію, слугують оцінки за пошук, порівняння, зіставлення, узагальнення, оцінювання інформації, представлення інформації в різних формах, перетворення одного виду інформації в інший.

Оцінювання третьої групи результатів (**ГР3**) з усвідомлення закономірностей природи переважно ґрунтується на умінні учнів і учениць застосовувати науковий апарат природничих наук для пояснення природних і технічних явищ і об'єктів. Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час розв'язування задач, відповідей на запитання за змістом вивченого тощо.

Види навчальної діяльності, які можна оцінювати

На розсуд вчителя при проведенні підсумкових робіт можна використати наведені нижче види навчальної діяльності. Педагог вибирає найбільш ефективні для учнів певного класного колективу відповідно до вивченої теми.

Географія, 6-7 класи НУШ ГР1:

практичні роботи, моделювання, дослідження.

ГР2: тести, інформаційні повідомлення чи проекти (презентування інформації), написання есе, географічні диктанти, створення лепбуку/буклету до вивчених тем, розроблення «пам'ятки» про явища природи (буклет, постер, флаєр),

ГР3: проектна діяльність, екскурсії (опис об'єктів під час екскурсії), практичні роботи (розв'язування задач).

ПР (підсумкові роботи) можуть бути виконані за **ГР2 та ГР3**, або тільки за **ГР3**, якщо багато робіт є виконано за **ГР2**.

Інтегрований курс ПРО «Пізнаємо природу», 5-6 класи НУШ

ГР1: практичні та лабораторні роботи, спостереження та дослідження явищ у природі, моделювання та конструювання.

ГР2: тести, інформаційні повідомлення чи проекти (презентування інформації), створення буклету до вивчених тем.

ГР3: проектна діяльність.

ПР (підсумкові роботи) можуть бути виконані за **ГР2 та ГР3**.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині природничої освітньої галузі), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Оцінювання результатів навчання на уроках інтегрованого курсу соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у 5-7 класах проводиться виключно за групами результатів:

Група результатів 1. Безпека. Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки.

Група результатів 2. Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.

Група результатів 3. Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту.

Усі групи результатів перевіряються не менше 1 разу на семестр. Можуть включати уроки узагальнення знань з теми (теми прив'язані до груп результатів), підсумкові роботи, ситуативні завдання, тести, заповнення таблиць, створення пам'яток, рекламних плакатів, відеороликів, робота в команді, аргументоване доведення важливості здоров'я, добробуту та безпеки для соціуму.

Семестрова оцінка виставляється за оцінками груп результатів. Річна оцінка виставляється на підставі оцінок за I та II семестри.

Протягом року проводиться формувальне оцінювання, яке виконує діагностувальну, коригувальну, мотиваційну, стимулювальну, прогностичну та виховну функції.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Громадянська та історична освітня галузь

Оцінювання результатів навчання. Зміст, засоби й методи навчання мають бути спрямовані на досягнення, визначені Державним стандартом базової середньої освіти, й обов'язкових результатів навчання, яких учні мають досягнути в процесі навчання.

Основними видами оцінювання є формувальне, підсумкове.

Формувальне оцінювання, або оцінювання в процесі навчання, передбачає використання різних форм (самооцінювання, взаємооцінювання (оцінювання роботи в групах / парах, під час захисту проєктів, оцінювання вчителем / учителькою з використанням карток, піктограм, вікторин, інтелект-карт, шкалювання тощо), що спрямовуються на відстеження особистісного розвитку учня / учениці. Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційованими.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної групи результатів (далі – ГР) освітньої галузі:

Орієнтується в історичному часі та просторі, виявляє взаємозв'язки подій і явищ (ГР1);

Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту (ГР2);

Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію (ГР3).

Підсумкове оцінювання здійснюється періодично. Кількість підсумкових робіт встановлює вчитель / учителька самостійно. Підсумкові роботи можуть охоплювати один, декілька або всі групи результатів громадянської та історичної освітньої галузі, визначені в Державному стандарті базової середньої освіти. Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині громадянської та історичної освітньої галузі), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр. Семестрова оцінка може бути скоригованою. Оцінку за рік виставляють на підставі семестрових оцінок.

Інформатика

Зміст, засоби і методи навчання з інформатики мають бути спрямовані на досягнення визначених ДСБСО обов'язкових результатів навчання, яких учень / учениця має досягнути в процесі навчання, і які підлягають оцінюванню. Основними видами оцінювання є формувальне та підсумкове. Формувальне оцінювання дає змогу вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання (семестрового, річного). Підсумкове оцінювання результатів навчання передбачає зіставлення досягнутого з обов'язковими результатами, визначеними для певного класу згідно з ДСБСО. Семестрове оцінювання передбачає оцінювання груп загальних результатів і загальну оцінку результатів навчання за семестр. Вчитель / учителька може на свій розсуд, беручи до уваги КТП, визначати кількість підсумкових робіт. Алгоритм дій учителя / вчительки й учнів та учениць під час організації навчання: 1) чітко формулювати зрозумілі для учнів / учениць очікувані результати навчання (за групами результатів і за критеріями оцінювання їх); 2) наводити приклади завдань і видів діяльності з аналізом за критеріями оцінювання результатів виконання; 3) оперативно й доступно надавати учням / ученицям зворотний зв'язок щодо досягнення ними очікуваних результатів навчання; 4) вчасно коригувати процес навчання для досягнення його очікуваних результатів.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині інформатичної освітньої галузі), що затверджені

(<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Технології

Відповідно до методичних рекомендацій оцінювання предмета «Технології» може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове). Основними видами оцінювання результатів навчання учнів в освітній галузі «Технології» є формувальне та підсумкове оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюють за допомогою різних методів, вибір яких зумовлений особливостями змісту предмета «Технології», його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження; аналіз портфоліо; письмових завдань (окремі навчальні завдання);

практичних завдань/навчальних проєктів; завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання; комплексного оцінювання, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Ураховуючи специфіку предмета «Технології», під час реалізації навчальних проєктів може виставлятися одна підсумкова оцінка, якщо проєкт короткотривалий (4–6 годин) або кілька, якщо для реалізації проєкту відводиться 6–8 і більше годин (в такому випадку вчитель/вчителька самостійно визначає кількість підсумкових оцінок). При виставленні підсумкової оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення тем чи реалізації навчальних проєктів.

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання технологічної освітньої галузі, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Завдання для оцінювання добирають так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнівством обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учнів протягом року.

На підставі оцінок за групами результатів виставляється загальна оцінка за семестр з навчального предмета навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині технологічної освітньої галузі), що затверджені

(<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

«Мистецтво: музичне мистецтво» та «Мистецтво: образотворче мистецтво»

Система оцінювання результатів навчання із музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво» ґрунтується на позитивному ставленні до кожного учня. Оцінюванню підлягає не рівень недоліків і прорахунків, а рівень прогресу особистісних досягнень учнів. Виходячи з цього, критерієм перевірки та оцінювання результатів із мистецької освіти є динаміка особистісного розвитку учня та його ставлення до опанування предмета.

Зважаючи на особливості змісту та види навчальної діяльності, передбачені модельними навчальними програмами «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)», «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» оцінювання навчальних досягнень учнів може здійснюватись із

застосуванням таких основних форм і способів:

- практичної, зокрема шляхом виготовлення художніх виробів, виконання мистецьких творів, імпровізації, планування та реалізації проєктів, презентації портфоліо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі;
- усної, зокрема шляхом створення та виконання усних творів, індивідуального, групового та фронтального опитування.

З огляду на специфіку оцінювання знань з предмета «Мистецтво» на кожному уроці за всіма групами результатів оцінювання навчальних досягнень учнів вчитель / учителька здійснює за допомогою формувального оцінювання. Протягом семестру вчитель / учителька в щоденнику спостереження фіксує рівень навченості учнів з умінь аналізувати прослухані твори, правильно вживати музичну термінологію, складати проєкти та презентувати портфоліо.

Під час формувального оцінювання можна застосовувати такі характеристики: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «потребує уваги і допомоги» або позначки В (високий рівень), Д (достатній рівень), С (середній рівень), Н (низький рівень).

Семестрове оцінювання з мистецтва передбачає оцінювання за групами результатів і загальну оцінку результатів навчання. Здійснюють семестрове оцінювання, узявши до уваги різні види навчальної діяльності протягом семестру й динаміку особистих навчальних досягнень учня.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині мистецької освітньої галузі), що затверджені наказом

МОН від 02.08.2024 №1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Фізична культура

Модельна навчальна програма з фізичної культури побудована за модульною системою. Вона містить інваріантний (обов'язковий) та варіативний складники. До інваріантної частини належать модуль «Теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка», тобто підвищення функціональних можливостей організму і забезпечення гармонійного фізичного розвитку, зміст якого реалізовується впродовж кожного уроку. Змістове наповнення варіативного складника освітній заклад добирає самостійно із модулів, запропонованих модельною навчальною програмою. Практично кожен вид фізкультурно-спортивної діяльності (вид спорту) може бути представлений у вигляді варіативного модуля. На вибір учнів / учениць упродовж року для 5–6 класів має бути

запропоновано 12–16 варіативних модулів; для 7–9 класів учні / учениці мають опанувати 8–12 варіативних модулів. Для добору варіативних модулів враховують наявність матеріально-технічної бази, регіональні традиції, кадрове забезпечення, гендерність, рівень безпеки та стан здоров'я здобувачів освіти, а також сезонність, коли заняття проходять на відкритих майданчиках чи у спортивних залах. Вибір варіативних модулів учнем / ученицею відбувається кожної чверті / триместру із 3–5 модулів, запропонованих освітнім закладом, після попереднього ознайомлення з їх особливостями. Для викладання протягом чверті / триместру для учнів 5–6 класів визначають 3–4 варіативні модулі; для 7–9 класів визначають 2–3, які набрали найбільшу кількість уподобань учнівства. З метою формування вмінь, необхідних для занять обраними варіативними модулями, на початку чверті / триместру, доцільно проводити цикл із 6–9 ознайомчих уроків з використанням одночасного або позмінного, колового методів. Доцільно на окремих ознайомчих уроках робити акцент (виокремлювати більше часу) на вивченні одного з обраних модулів. При цьому обрані учнями / ученицями варіативні модулі мають бути представлені на кожному уроці.

Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані результати навчання, передбачені навчальною програмою, а також на оцінювання рівня сформованості компетентностей учнівства. Основною ланкою в системі оцінювання результатів навчання з фізичної культури є формувальне

оцінювання, яке проводять систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна його функція – навчальна.

Семестрове оцінювання в 5–7 класах здійснюють за результатами контролю груп загальних результатів державного стандарту базової середньої освіти, відображених у Свідоцтві досягнень відповідно до критеріїв оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом МОН від 02.08.2024 № 1093). Оцінку за семестр ставлять за результатами формульованого оцінювання та контролю загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюють на підставі оцінок за I та II семестри.

У процесі навчання об'єктом оцінювання є діяльність учня / учениці для досягнення цілей навчання. Отже, розроблення освітньої цілі є основою всіх видів оцінювання. Оцінювання може виміряти, на якому рівні досягнута ціль. Це можливо за умови, що ціль є вимірюваною. Важливим є ознайомлення учнівства з критеріями до початку виконання завдання, а також представлення критеріїв у вигляді градації – опису різних рівнів досягнення очікуваного результату. Що конкретніше сформульовані критерії, то зрозумілішою для учнів / учениць є діяльність щодо успішного виконання завдання. Формульоване оцінювання уможлиблює відстеження вчителем / учителькою процесу просування учня / учениці до освітніх цілей, корегування освітнього процесу на ранніх етапах, а учневі / учениці – усвідомлення більш високої відповідальності за самоосвіту.

Модельною навчальною програмою для 7–9 класів передбачене застосування практик формульованого оцінювання з одночасним використанням їх результатів для підсумкового оцінювання з формульованою метою – тобто для надання й отримання зворотного зв'язку щодо успіху та рівня складності завдань, визначення подальших

освітніх цілей і коригування навчання з орієнтацією на виявлені потреби учнівства, формування загальної культури оцінювання. Вибір форм, змісту і способів формульованого оцінювання в комплексі з підсумковими формами здійснюють педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети. Формульоване оцінювання в комплексі з підсумковими формами відбувається із застосування таких основних способів: - оцінка динаміки функціонального стану та фізичного розвитку, яку визначають шляхом порівняння результатів формульованого і підсумкового тестування та їх аналізу, щодо рівня досягнення поставлених цілей; - оцінка динаміки використання техніки різних фізичних вправ у повсякденній, ігровій і змагальній діяльності; - оцінка виконання освітніх завдань під час проведення уроків фізичної культури та позакласних форм фізичного виховання, участі у позакласних формах фізичного виховання, організаційної діяльності з фізичного виховання в школі, досягнення цілей для реалізації в процесі самостійних занять, створення портфолію (творчі розробки проєктів, комплексів фізичних вправ, індивідуальної програми занять, загартування, різних форм самоконтролю), у тому числі і з використанням інформаційних технологій, технологічних гаджетів для самоконтролю і самооцінки. З метою визначення вихідних даних для формульованого оцінювання динаміки фізичної підготовленості учнівства у вересні – жовтні можна проводити тестування рівня розвитку основних фізичних якостей, а саме: швидкість, витривалість, гнучкість, сила, спритність, координація, швидко-силові вправи. Формульоване оцінювання динаміки результатів тестування функціонального стану та фізичного розвитку, на розсуд учителя / вчительки, можна здійснювати декілька разів протягом навчального року. При цьому не можна акцентувати увагу учнівства на необхідності досягнення конкретного результату «на оцінку», передбачати окремі уроки або їх частини для виконання тестів. Тестове завдання має бути включено в структуру уроку, виконуватися без додаткового психологічного тиску і зайвої уваги з боку учасників процесу і зниження моторної щільності через очікування черги на тестування. Отримані результати тестувань рівня фізичних якостей заносять до персональної порівняльної таблиці чи портфолію учня / учениці і не можуть застосовуватися для ранжування і порівняння

учнів / учениць між собою. Безпосередньо формувальне оцінювання освітніх досягнень учнів 5-х – 7-х класів переважно здійснює вчитель / учителька вербально.

Підсумкове оцінювання здійснюють із урахуванням Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (у частині освітньої галузі «Фізична культура»), що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>).

Директор

Заступник директора

Члени комісії із складання освітньої програми II ступеня НУШ

Галина АНДРУШКО

Лідія БЕСАГА

Уляна ШКОЛИК

Василина АНТОНІВ

Марія ДУДИЧ

Орися ПРИХІД

Ганна ПАВЛЮХ

Леся СТЕЦИШИН

Ольга РИС

Наталія КІЗЛО

